

Natuurtoets Spoortunnel

Amersfoortseweg Nijkerk

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Natuurtoets Spoortunnel

Amersfoortseweg Nijkerk

Definitief

Opdrachtgever

Gemeente Nijkerk
De heer A. den Dikken
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK GLD

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

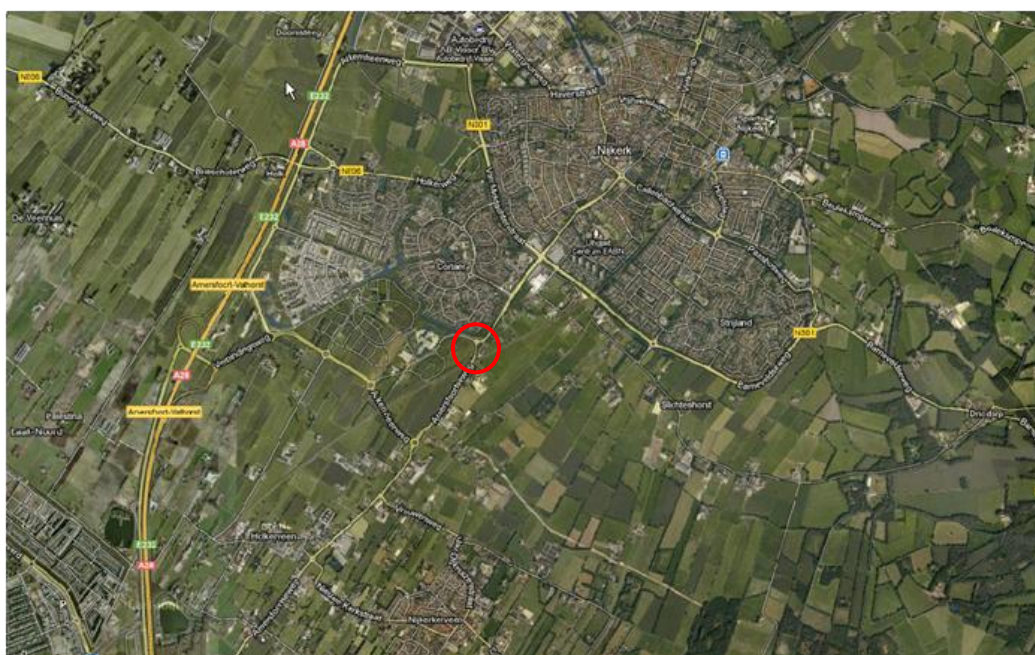
Projectnummer: P6209
Datum: 11-3-2013
Projectleider: R.J. Koops
Opgesteld: S. Boekhout
Gecontroleerd: R.J. Koops

© Eelerwoude 2013, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude bv.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrucken

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Ruimtelijk ontwikkeling	7
3	NATUURWETGEVING EN -BELEID	9
3.1	Flora- en faunawet	9
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998	10
3.3	Ecologische Hoofdstructuur	10
4	METHODE	11
4.1	Bureauonderzoek	11
4.2	Veldonderzoek	11
5	BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTENBEOORDELING	12
5.1	Planten	12
5.2	Zoogdieren	12
5.3	Vogels	14
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen	15
5.5	Ongewervelden	16
6	CONCLUSIE	17
6.1	Natuurbeschermingswet 1998 en EHS	17
6.2	Flora- en faunawet	17
6.3	Eindconclusie	18
	LITERATUURLIJST	20
	BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET	21

Figuur 1. Ligging van het plangebied (bron: Google Maps).

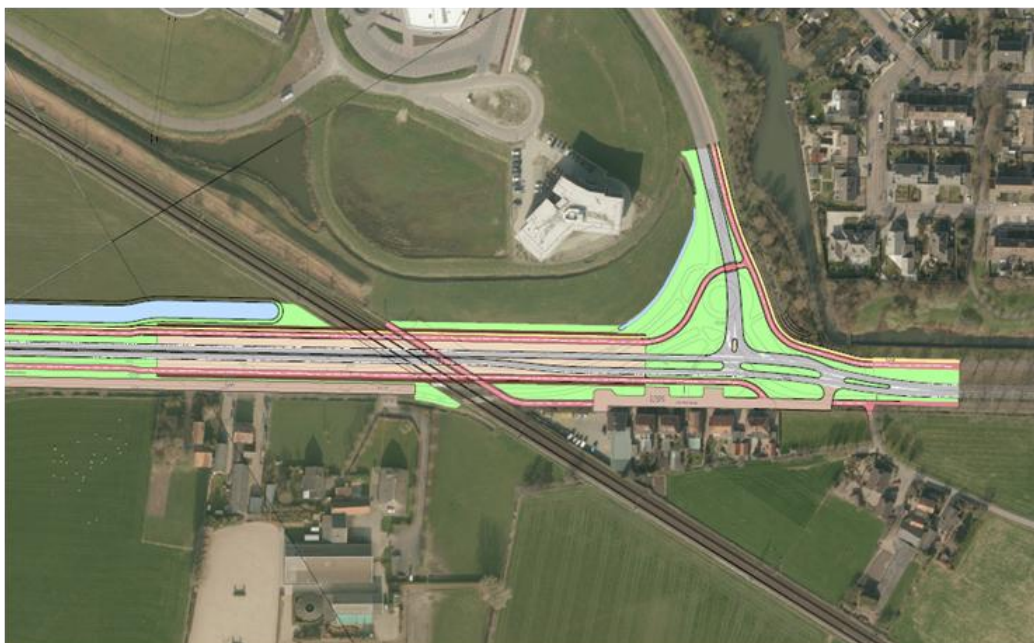
1

INLEIDING

In verband met de aanleg van de spoorwegtunnel aan de Amersfoortseweg te Nijkerk is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden of de ontwikkeling gerealiseerd kan worden en er geen belemmeringen bestaan vanuit de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is een quickscan flora en fauna. Met dit onderzoek wordt de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in en rond het plangebied onderzocht en/of ingeschat. Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het terrein en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde planten- en diersoorten. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

In dit rapport worden de resultaten van de quickscan gepresenteerd en getoetst aan de natuurwetgeving.

Figuur 2. Toekomstige situatie.

2

HUDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is ten zuiden van Nijkerk gelegen aan de Amersfoortseweg aan de rand van de bebouwde kom, op de kruising Amersfoortseweg en Dominee Kuiperstraat. Het plangebied omvat een deel van het wegtracé Amersfoortseweg met rotonde en spoorwegovergang, een deel van het wegtracé Dominee Kuiperstraat, de naastgelegen fietspaden en afwateringsloten en de bomen. Het merendeel van de bomen zijn eiken. Ten tijde van het veldbezoek waren de sloten weinig tot niet watervoerend en bevatten veel blad. Foto's 1 t/m 6 geven een gebiedsimpresie weer.

2.2 Ruimtelijk ontwikkeling

In het plangebied wordt een spoortunnel aangelegd. De Amersfoortseweg zal via een tunnel het spoor onderdoor gaan. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt de bestaande rotonde vervangen door een kruising, fietspaden verlegd en watergangen gedempt en/of verlegd. De aanwezige bomen worden zoveel mogelijk behouden of verplaatst. Mogelijk dat enkele bomen gekapt worden. Figuur 2 geeft de toekomstige situatie weer.

Foto's 1 t/m 6. Gebiedsimpressie.

3

NATUURWETGEVING EN -BELEID

De Nederlandse natuurwetgeving - en beleid bestaat uit verschillende onderdelen. De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. Daarnaast heeft Nederland landschappelijk en ecologisch bijzondere gebieden aangewezen als Nationaal landschap of Nationaal park. Deze gebieden worden in Nederland beschermd via het ruimtelijke en natuurbeleid. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime.
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde vleermuissoorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd. De dichtsbijzijnde Natura 2000-gebieden betreffen Arkemheen en Veluwe. Deze gebieden liggen op een afstand van respectievelijk 3 km en 9,5 km. Indien een project of ruimtelijke ontwikkeling niet in een Natura 2000-gebied ligt, dient men wel rekening te houden met een eventuele externe werking en/of cumulatie op een Natura 2000-gebied.

Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden wordt niet verwacht dat de werkzaamheden een invloed hebben op de aangewezen habitattypen en -soorten. Met de voorgenomen realisatie wordt ook niet verwacht dat de kernopgaven van de Natura 2000-gebieden belemmerd worden in een mogelijke uitbreiding of kwaliteitsverbetering. Er wordt geen externe werking of cumulatie verwacht. Een vergunning of toetsing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Het plangebied ligt op ongeveer 2 km afstand van de EHS.

Gezien de afstand tot de EHS, de invulling van het tussenliggende gebied en de voorgenomen werkzaamheden wordt niet verwacht dat de werkzaamheden een invloed hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een toetsing wordt derhalve niet aan noodzakelijk geacht.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek op 4 maart 2013.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en, indien beschikbaar, regionale verspreidingsinformatie.

Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie zijn geraadpleegd met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren. Hiervoor zijn met name verspreidingsatlassen geraadpleegd. Uit de landelijke verspreidingsinformatie (atlassen), welke deels gedateerd zijn, moet blijken of in de omgeving van de locatie in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

Door Eelerwoude is in 2005 een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd in naastgelegen gebied. De informatie uit dit onderzoek is meegenomen in de toetsing.

4.2 Veldonderzoek

Het veldbezoek op 4 maart 2013 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door S. Boekhout, ecologisch adviseur bij Eelerwoude, uitgevoerd bij droog en zonnig weer met een temperatuur van gemiddeld 7 °C.

5

BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTENBEOORDELING

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het jaargetijde was echter ook ongeschikt om flora te inventariseren. Gelet op de aanwezige terreintypen en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen (veel verharding, voedselrijke omstandigheden).

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen of te verwachten. Negatieve effecten zijn dan ook niet te verwachten.

Conclusie planten: nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet is voor beschermde plantensoorten niet aan de orde.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Tijdens het dagbezoek is beoordeeld of het plangebied geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- Kraamverblijfplaats.
- Winterverblijfplaats.
- Paar- en baltsverblijfplaats.
- Zomerverblijfplaats.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk

woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied worden geen gebouwen gesloopt en in de aanwezige bomen zijn geen zichtbare holten en spleten aangetroffen. Het plangebied wordt ongeschikt geacht als verblijfplaats voor vleermuizen.

Vliegroute/foerageergebied

Het plangebied heeft naar verwachting een beperkte mogelijkheid als foerageergebied en vliegroute door de geringe aanwezigheid van groenelementen. Mogelijk dat in de luwte van de groenstructuren en bebouwing diverse vleermuissoorten foerageren. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling worden mogelijk enkele bomen gekapt. Er wordt echter getracht zoveel mogelijk bomen te behouden of te verplaatsen. Lijnvormige elementen worden hiermee ook zoveel mogelijk behouden.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, evenals het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Het plangebied wordt ongeschikt geacht als verblijfplaats voor vleermuizen. Het plangebied kan mogelijk wel als vliegroutes en/of foerageergebied dienen. Met de voorgenomen ontwikkeling worden echter geen negatieve effecten verwacht op de functionele leefomgeving van vleermuizen, omdat bomen zoveel mogelijk behouden blijven of verplaatst worden en daarmee lijnvormige structuren intact blijven.

Conclusie vleermuizen: nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet is voor beschermde vleermuizen niet aan de orde.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Tabel 1-soorten

In het plangebied zijn sporen aangetroffen van diverse grondgebonden zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet als mol en algemene muizensoorten. Daarnaast kunnen ook andere tabel 1-soorten voorkomen als bunzing, egel, haas, konijn en vos.

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn geen sporen aangetroffen van zwaarder beschermde soorten. Ook zijn geen verblijfplaatsen in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Mogelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van een aantal zwaarder beschermde soorten als steenmarter. Andere zwaardere beschermde grondgebonden

zoogdiersoorten (o.a. das en eekhoorn) worden niet verwacht binnen het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of het bekende verspreidingsgebied.

Effecten en ontheffing

Tabel 1-soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten (zie bijlage 1).

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen en sporen waargenomen van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren. Mogelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van steenmarter. Met de voorgenomen ontwikkeling blijft leefgebied behouden. Negatieve effecten op zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zijn dan ook niet te verwachten.

Conclusie grondgebonden zoogdieren: nader onderzoek of een ontheffing Flora- en faunawet is voor beschermde grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Broedvogels algemeen en categorie 5

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels. De volgende vogelsoorten zijn in en rondom het plangebied aangetroffen: ekster, houtduif, koolmees en merel. Daarnaast kunnen ook andere vogelsoorten in het plangebied voorkomen als pimpelmees en vink. Bovenstaande soorten kunnen ook in het plangebied of directe omgeving tot broeden komen. Ekster, koolmees en pimpelmees vallen onder categorie 5 van de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Jaarrondsoorten - categorie 1 tot en met 4

Er zijn geen vogelsoorten aangetroffen waarvan de vaste rust- en verblijfplaats en functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Er zijn ook geen sporen of andere aanwijzingen verkregen die hierop duiden. Verblijfplaatsen van jaarrondsoorten worden ook niet in het plangebied verwacht op basis van de aanwezige terreintypen en vanwege het ontbreken van potentiële verblijfplaatsen en aanvliegmogelijkheden.

Effecten en ontheffing

Broedvogels algemeen

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden, tenzij nader onderzoek heeft uitgewezen dat broedvogels afwezig zijn.

Categorie 5

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook binnen het plangebied zijn aangetroffen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het ondermeer om ekster, grote bonte specht, koolmees en pimpelmees. Gelet op de beperkte omvang van het plangebied, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde, algemeen voorkomende soorten. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing, omdat een negatief effect wordt verwacht op de lokale of regionale populatie van de soort, is dan ook niet aan de orde. Daarbij komt dat na planrealisatie (op termijn) ook weer geschikt leefgebied voor deze en andere vogelsoorten zal ontstaan.

Categorie 1-4

In het plangebied zijn geen nesten of sporen van jaarrondsoorten aanwezig of te verwachten. Negatieve effecten zijn dan ook niet te verwachten.

Conclusie vogels: indien rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels, is een ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek naar vogels niet noodzakelijk.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als leefgebied. In het plangebied zijn waterelementen aanwezig die suboptimaal geschikt zijn voor voortplanting. Door de beperkte aanwezigheid van water met veel bladinvallende planten worden geen grote aantallen verwacht. Strikt beschermde amfibieën, zoals de in de omgeving waargenomen poelkikker en kamsalamander, worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat voor deze soorten.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

Reptielen

In de omgeving van Nijkerk zijn verspreidingsgegevens bekend van levendbarende hagedis en hazelworm. Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt echter dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden.

Vissen

Binnen het plangebied zijn waterelementen aanwezig, maar dit zijn weinig tot geen watervoerende elementen met veel bladinal. (Beschermde) vissen worden dan ook niet verwacht in de aanwezige sloten.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling.

Door het ontbreken van geschikt biotoop voor reptielen en vissen, worden deze niet in het plangebied verwacht.

Conclusie amfibieën, reptielen en vissen: een ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek is niet noodzakelijk voor beschermde amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermde ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Door het ontbreken van beschermde ongewervelden, worden er geen effecten op deze soorten verwacht.

Conclusie ongewervelden: een ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek is voor beschermde ongewervelden niet aan de orde.

6

CONCLUSIE

6.1 Natuurbeschermingswet 1998 en EHS

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op beschermde natuurgebieden noodzakelijk geacht in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Ecologische Hoofdstructuur. Gezien de afstand tot de beschermde gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden wordt niet verwacht dat de werkzaamheden een invloed hebben op de aangewezen habitattypen en -soorten en wezenlijke waarden en kenmerken.

6.2 Flora- en faunawet

Op basis van de quickscan wordt geconstateerd dat in het onderzoeksgebied potentieel geschikt habitat aanwezig is voor een aantal algemene beschermde soorten en zwaarder beschermde soorten. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

Tabel 1-soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk voor tabel 1-soorten.

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen of te verwachten van zwaarder beschermde soorten. Mogelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van tabel 2 en 3-soorten als vleermuizen. Met de voorgenomen werkzaamheden blijft leefgebied behouden en worden negatieve effecten op individuen en populaties niet verwacht.

Broedvogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat

verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden, tenzij nader onderzoek heeft uitgewezen dat broedende vogels ontbreken.

6.3 Eindconclusie

Indien rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels is nader onderzoek en ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

Tabel 1 Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied. Zie bijlage 1 voor een toelichting ten aanzien van de zorgplicht

Beschermings-status Ff-wet	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect maatregelen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Beperkte aantasting leefgebied, tijdelijke verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Vrijstelling	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Leefgebied	Beperkte aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Vrijstelling	Zorgplicht
2	Steenmarter en eekhoorn	Mogelijk leefgebied	Geen, functionele leefomgeving blijft behouden	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Mogelijk leefgebied	Geen, functionele leefomgeving blijft behouden	Nee	Zorgplicht
V	Vogels	Leefgebied - broedlocatie	Beperkte aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Ja, tenzij ¹	¹ Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
V5	Vogels - categorie 5	Leefgebied - broedlocatie	Beperkte aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Ja, tenzij ²	² Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht

LITERATUURLIJST

Dienst Regelingen, 2009. *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet.*

Dienst Regelingen, 2009. *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*

Eelerwoude, 2005. *Inventarisatie flora en fauna locaties "Spoorkamp", Nijkerk.* Eelerwoude, Goor.

Koninklijke Vermande, 1999-2007. *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004. *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Waarnemingen - www.zoogdieratlas.nl

- www.waarneming.nl

- www.telmee.nl

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurreggeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- Ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- Alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- Alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- Alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- Vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- Bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren).

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland

voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De lichte toets geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en

- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het 'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EZ, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de

datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.